

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

„Opieka wytchnieniowa w kontekście deinstytucjonalizacji usług”

Adam Zawisny

09.10.2024

Opieka wytchnieniowa a Konwencja ONZ o prawach osób z niepełnosprawnościami

Artykuł 28 - Odpowiedni standard życia i ochrona socjalna

Państwa Strony uznają prawo osób z niepełnosprawnościami do odpowiedniego poziomu życia ich samych i ich rodzin, w tym do odpowiedniego wyżywienia, odzieży i mieszkania, oraz do ciągłej poprawy warunków życia, a także podejmują odpowiednie kroki w celu zagwarantowania i popierania realizacji tego prawa bez dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność.

Państwa Strony uznają prawo osób z niepełnosprawnościami do ochrony socjalnej i do korzystania z tego prawa bez dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność oraz podejmują odpowiednie kroki w celu ochrony i promowania realizacji tego prawa, w tym środki:

- a. Zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami równego dostępu do usług związanych z czystą wodą oraz zapewnienia dostępu do odpowiednich i przystępnych cenowo usług, urządzeń i innej pomocy w zakresie potrzeb związanych z niepełnosprawnością;

Artykuł 28 - Odpowiedni standard życia i ochrona socjalna

- a. Zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami, w szczególności niepełnosprawnym kobietom i dziewczętom z niepełnosprawnościami oraz starszym osobom z niepełnosprawnościami, dostępu do programów ochrony socjalnej i programów ograniczania ubóstwa;
- b. Zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami i ich rodzinom żyjącym w ubóstwie dostępu do pomocy państwa w pokrywaniu wydatków związanych z niepełnosprawnością, w tym do odpowiednich szkoleń, doradztwa, pomocy finansowej i **opieki wytchnieniowej**;
- c. Zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami dostępu do publicznych programów mieszkaniowych;
- d. Zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami równego dostępu do świadczeń i programów emerytalnych.

Komentarz generalny nr 5 do art. 19 KPON

„67. Państwa Strony muszą świadczyć właściwe usługi wsparcia na rzecz opiekunów w rodzinie, tak by z kolei ci opiekunowie byli w stanie wspierać swoje dziecko bądź krewnego w jego niezależnym życiu w społeczności. Wsparcie takie musi obejmować usługi z zakresu opieki wytchnieniowej, opieki nad dzieckiem oraz inne usługi z zakresu wsparcia. Dla opiekunów rodzinnych, którzy często znajdują się w sytuacji skrajnego ubóstwa bez możliwości wejścia na rynek pracy, istotne również jest wsparcie finansowe. Ponadto, Państwa Strony muszą świadczyć usługi z zakresu wsparcia społecznego na rzecz rodzin oraz wspomagać rozwój usług terapeutycznych, kręgów wsparcia oraz innych potrzebnych form pomocy.”

Wytyczne ONZ dot. deinstytucjonalizacji

„Pkt. 28.Sposób definiowania usług wspierających, świadczonych w społeczności lokalnej, w tym usług w domu i innych usług wsparcia oraz asystencji osobistej, powinny zapobiegać wykształcaniu się nowych usług o segregacyjnym charakterze.

Są wśród nich: mieszkania grupowe, w tym "małe domy grupowe"; zakłady pracy chronionej, instytucje zapewniające opiekę wytchnieniową, domy tymczasowe, centra opieki dziennej. Trzeba tu wymienić także środki przymusu, takie jak systemy leczenia środowiskowego, które nie są usługami zakorzenionymi w społeczności.”

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

Opieka wytchnieniowa w Strategii na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030

I. 1.1. Zapewnienie systemowej usługi opieki wytchnieniowej (1)

- Opieka wytchnieniowa przeznaczona jest dla członków rodzin sprawujących bezpośrednią opiekę nad dzieckiem z orzeczeniem o niepełnosprawności lub osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz orzeczeniami równoważnymi, które wymagają intensywnego wsparcia. Usługa ta może także być świadczona dla osób z niepełnosprawnościami (niewymagających intensywnego wsparcia) w sytuacjach nagłej nieobecności stale wspierających ich członków rodziny, konieczności planowej lub nagłej hospitalizacji opiekunów, nagłych zdarzeń losowych. Członkowie rodzin lub opiekunowie sprawujący opiekę nad dziećmi lub dorosłymi osobami z niepełnosprawnościami wymagają wsparcia w postaci doraźnej, czasowej przerwy w sprawowaniu opieki oraz podniesienia swoich umiejętności i wiedzy w zakresie wsparcia tych osób.

I. 1.1. Zapewnienie systemowej usługi opieki wytchnieniowej (2)

- Należy jednakże zauważyć, że opieka wytchnieniowa ma charakter uzupełniający wobec usługi asystencji osobistej oraz innych usług stałego wsparcia. Docelowo opieka wytchnieniowa powinna mieć charakter sporadyczny, z racji, że asystencja osobista w wielu sytuacjach pełni automatycznie również funkcję wytchnieniową.
- Opieka wytchnieniowa może być świadczona w formie długoterminowej lub krótkoterminowej i realizowana jest przede wszystkim w miejscu zamieszkania osoby potrzebującej opieki wytchnieniowej, alternatywnie przy braku innej możliwości – również w innym miejscu pobytu całodobowego lub dziennego.

I. 1.1. Zapewnienie systemowej usługi opieki wytchnieniowej (3)

- Opieka wytchnieniowa powinna być realizowana zgodnie z zasadami deinstytucjonalizacji i przeciwdziałać uzyskiwaniu w praktyce cech instytucjonalnych zgodnie z Komentarzem generalnym nr 5 Komitetu ONZ ds. Praw Osób Niepełnosprawnych).
- Alternatywą dla opieki wytchnieniowej może być zapewnienie asystencji osobistej podczas turnusu rehabilitacyjnego.
- Usługa opieki wytchnieniowej, obecnie świadczona w ramach Funduszu Solidarnościowego rozwijana będzie w kierunku przyjęcia rozwiązań o charakterze systemowym.

I. 1.1. Zapewnienie systemowej usługi opieki wytchnieniowej (3)

Zapewnienie systemowej usługi opieki wytchnieniowej

Okres wdrażania
działania 2021–2025

Koordynator MRPiPS / Pełnomocnik Rządu
ds. ON

Podmioty
współpracujące PFRON, MFiPR, jednostki
samorządu terytorialnego,
organizacje pozarządowe

Finansowanie Fundusz Solidarnościowy

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

Opieka wytchnieniowa a Asystencja osobista

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

Zespół ds. reformy systemu pomocy społecznej w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

Międzyresortowy Zespół ds. systemowych rozwiązań w zakresie opieki nad osobami starszymi w ramach KPRM

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

Grupa robocza ds. opieki długoterminowej w KPRM

Opieka długoterminowa

„Opieka długoterminowa to kompleksowy, skoordynowany system usług i pomocy dla osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu lub w realizacji zaleceń terapeutycznych, ustalany indywidualnie na podstawie odpowiednich kryteriów kwalifikacji właściwych dla określonych form wsparcia.

Celem opieki długoterminowej jest minimalizacja utraty, utrzymywanie lub poprawa sprawności i niezależności osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, zgodnie z ich potrzebami i z poszanowaniem godności tych osób. Opieka długoterminowa obejmuje również wsparcie osób bliskich lub opiekunów.”

Opieka nieformalna

„Opieka nieformalna to systematyczne wsparcie w codziennym funkcjonowaniu lub w realizacji zaleceń terapeutycznych, świadczone przez opiekuna nieformalnego na rzecz osoby potrzebującej takiego wsparcia.”

Opiekun nieformalny

„Opiekun nieformalny to osoba opiekująca się osobą wymagającą wsparcia w codziennym funkcjonowaniu lub w realizacji zaleceń terapeutycznych, niepobierająca wynagrodzenia z tytułu sprawowania takiej opieki (nie dotyczy rodziców zastępczych).

W szczególności jest nim członek rodziny, osoba bliska, osoba sprawująca rodzinną pieczę zastępczą lub inna osoba niezobowiązana do wsparcia w związku z wykonywanym zawodem.”

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

Osoba wymagająca wsparcia i jej rodzina a

Labirynt poszukiwania wsparcia

Legenda

Mapa aktualnych form wsparcia dostępnych dla osób w różnych sytuacjach życiowych w obszarze opieki długoterminowej

Formy wsparcia o charakterze:

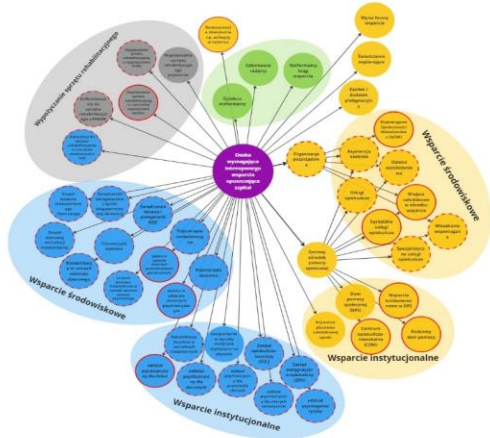

W ramach danej sytuacji w miejsce tekstu w kółkach okalających wpisujemy formy wsparcia dostępne dla danej osoby aktualnie (wersja najbardziej wzorcowa - osoba nr 1)

W kółka o kolorze:

niebieskim - wpisujemy formy wsparcia o charakterze zdrowotnym/medycznym,
 żółtym - o charakterze społecznym,
 zielonym - o charakterze nieformalnym,
 szarym - aktualnie nieokreślonym.

Osoba nr 1
Osoba wymagająca intensywnego wsparcia opuszczająca szpital

Osoba nr 2
Osoba opuszczająca szpital z ograniczeniami w poruszaniu się

Osoba nr 3
Osoba stopniowo uzyskującą niepełnosprawność fizyczną

Osoba nr 4
Osoba z postępującymi zaburzeniami funkcji poznawczych

Osoba nr 5
Osoba stopniowo uzyskującą niepełnosprawność sprzężoną

Osoba nr 6
Osoba z niepełnosprawnością wymagająca intensywnego wsparcia od wczesnego etapu życia

Osoba nr 7
Osoba wymagająca wsparcia w związku z nawracającymi kryzysami zdrowia psychicznego

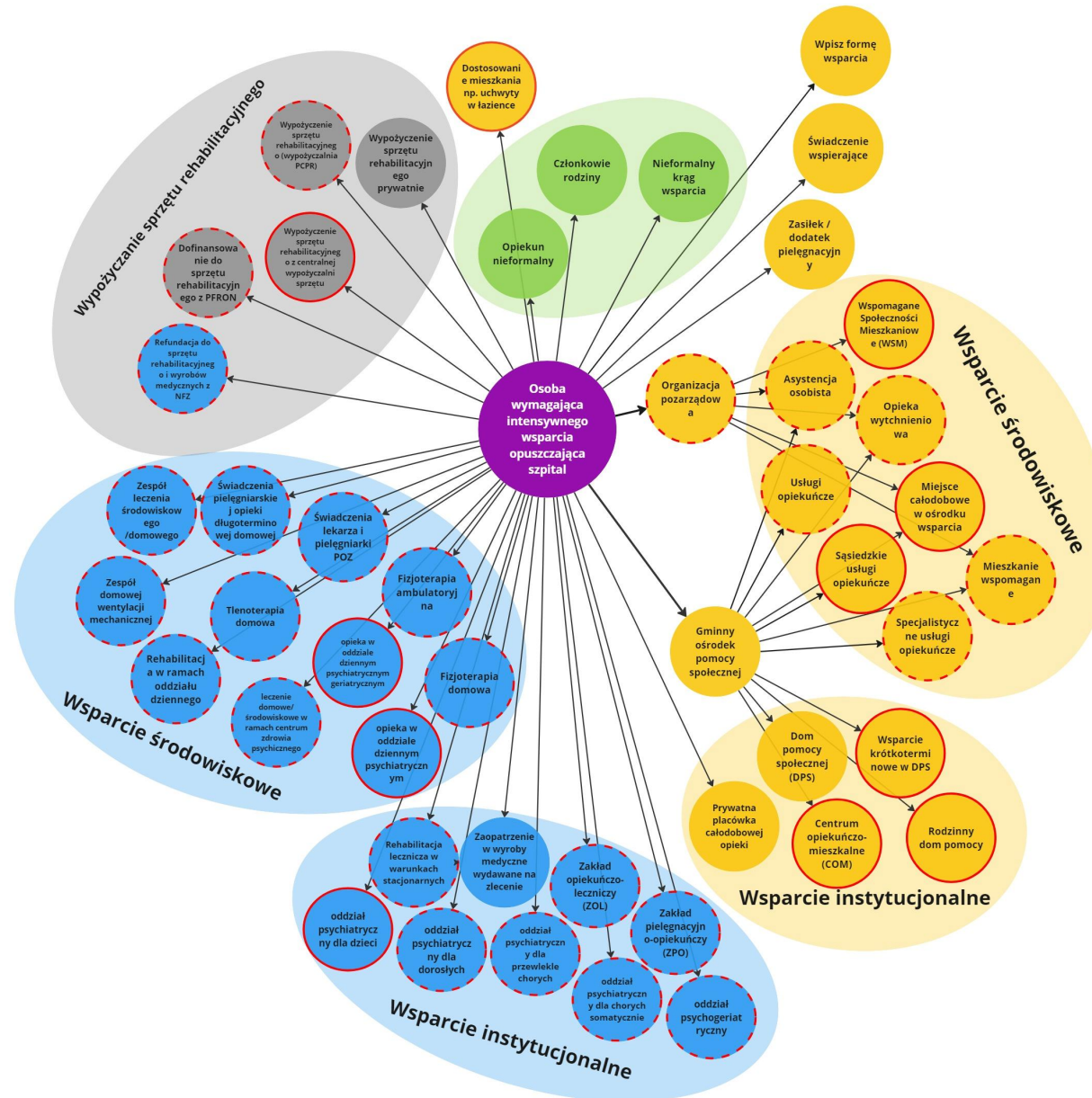

Osoba nr 8
Osoba wymagająca wsparcia, w sytuacji utraty wsparcia środowiska

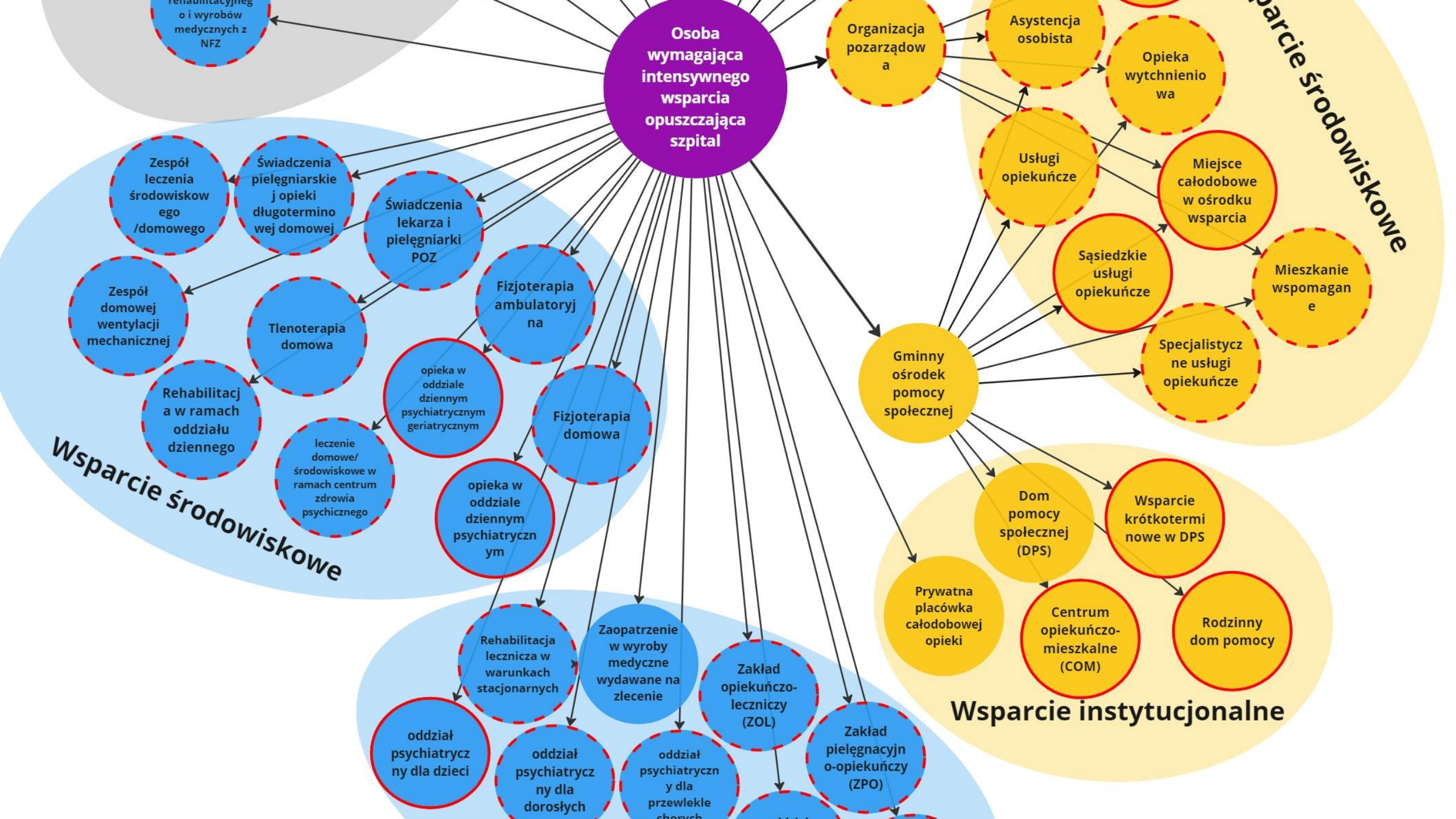

Osoba nr 1

Osoba wymagająca intensywnego wsparcia opuszczająca szpital

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

Wsparcie oprócz opieki – Poszerzone Wsparcie Wytchnieniowe (PWW)

Czym jest Poszerzone Wsparcie Wytchnieniowe (1)?

- Instrument: **Wsparcie oprócz opieki – poszerzone wsparcie wytchnieniowe** adresowany jest do rodziny osób z niepełnosprawnością oraz innych osób bezpośrednio wspierających te osoby w codziennym życiu. Kierowany jest zarówno do rodzin, dla których niepełnosprawność członka rodziny jest sytuacją nową, jak tych, którzy doświadczają jej od wielu lat, bez względu na miejsce zamieszkania, status materialny, strukturę rodziny, wiek osoby z niepełnosprawnością, dostępność i korzystanie dotychczas z systemu wsparcia.
- Celem instrumentu jest stworzenie kompleksowego systemu wsparcia - zbioru usług - dla rodziny osoby z niepełnosprawnością, który opiera się na założeniu, że fizycznie i psychicznie zdrowe osoby wspierające są bardziej otwarte na rozwój swojego dziecka/innego członka rodziny i wykazują zachowania, których celem jest maksymalne zwiększenie niezależności osoby z niepełnosprawnością.

Czym jest Poszerzone Wsparcie Wytchnieniowe (2)?

- Poszerzone wsparcie wytchnieniowe to nie tylko zapewnienie rodzicom lub opiekunom osób niepełnosprawnych czasowego zastępstwa w opiece nad osobą niepełnosprawną, ale także wzmocnienie osobistego potencjału rodziców lub opiekunów zaangażowanych w codzienne wspieranie osób niepełnosprawnych.
- Realizowane działania mają za zadanie ograniczenie negatywnego wpływu sytuacji życiowej na kondycję psychiczną rodziny oraz jej aktywność w życiu społecznym i zawodowym, poprzez dostęp do specjalistycznego wsparcia rehabilitacyjnego, psychologiczno-terapeutycznego, prawnego, organizację grup rodziców wspierających się wzajemnie, kręgów wsparcia rodzin oraz tworzenie planów na przyszłość i promocję przedsięwzięć pokazujących możliwości osoby z niepełnosprawnością, połączone z elementami edukacji rodzin.
- W projektowanym instrumencie wsparcia zaplanowano również elementy aktywizacji społecznej i rozwiązania prawne zwiększające możliwość łączenia opieki z aktywnością zawodową opiekuna- elementy wspierające utrzymanie lub podjęcie pracy.

Czym jest Poszerzone Wsparcie Wytchnieniowe (3)?

- Wskazane wyżej działania w ich realizacji powinny być ściśle dostosowane do potrzeb konkretnej rodziny dzięki wykorzystaniu przygotowanego w instrumencie narzędzia do diagnozy potrzeb sytuacji rodziny i innych osób bezpośrednio wspierających osobę z niepełnosprawnością- wsparcie „szyte na miarę”.
- Narzędzie to rekomendowane jest do systemowego wdrożenia w realizacji usług wytchnieniowych w kraju we wszystkich programach opieki/wsparcia wytchnieniowego jako standard diagnozy wsparcia wytchnieniowego.
- Poza arkuszem do diagnozy potrzeb przygotowano i przetestowano w pilotażu instrumentu pełny pakiet narzędzi, które mogą być istotną pomocą dla realizatorów wsparcia w przedstawionej formie lub jako wzór możliwy do dostosowania do indywidualnych potrzeb.
- Przedstawione w instrumencie dobre praktyki wynikające z pilotażu są źródłem pomysłów oraz motywacji do podejmowania działań wspierających rodzinę.

Ramowe przedstawienie instrumentu

Prace nad instrumentem koncentrowały się na czterech obszarach:

1. **modyfikacja istniejącej formy wsparcia** członków rodzin i opiekunów czyli Programu „Opieka wytchnieniowa”, w wersjach wdrażanych przez samorządy terytorialne i organizacje pozarządowe;

2. **poszerzenie zakresu wsparcia rodzin** i innych osób wspierających o formy wsparcia środowiskowego i aktywizacyjnego, rozbudowanie obszaru edukacyjnego i umożliwienie wymiany doświadczeń z innymi osobami wspierającymi;

3. **indywidualizacja wsparcia oparta** na adekwatnej diagnozie potrzeb i opracowanym planie wsparcia wytchnieniowego rodziny i innych osób wspierających w zakresie, który będzie najbardziej efektywny dla dalszego życia i przyszłości osoby wspieranej;

4. **powszechność i dostępność wsparcia wytchnieniowego**

Ramowe przedstawienie instrumentu

Prace nad instrumentem koncentrowały się na czterech obszarach:

1. **modyfikacja istniejącej formy wsparcia** członków rodzin i opiekunów czyli Programu „Opieka wytchnieniowa”, w wersjach wdrażanych przez samorządy terytorialne i organizacje pozarządowe;

2. **poszerzenie zakresu wsparcia rodzin** i innych osób wspierających o formy wsparcia środowiskowego i aktywizacyjnego, rozbudowanie obszaru edukacyjnego i umożliwienie wymiany doświadczeń z innymi osobami wspierającymi;

3. **indywidualizacja wsparcia oparta** na adekwatnej diagnozie potrzeb i opracowanym planie wsparcia wytchnieniowego rodziny i innych osób wspierających w zakresie, który będzie najbardziej efektywny dla dalszego życia i przyszłości osoby wspieranej;

4. **powszechność i dostępność wsparcia wytchnieniowego**

Cele instrumentu

Głównym celem instrumentu jest stworzenie kompleksowego systemu wsparcia (zbioru usług) nakierowanego na osobę z niepełnosprawnością i jej rodzinę, a także inne osoby ją wspierające.

Cele szczegółowe:

- kompleksowe wsparcie (wytchnieniowe, środowiskowe, informacyjne, aktywizacyjne) rodzin i innych osób bezpośrednio wspierających OzN, skutkujące zmianą postaw i jakości życia, wymiana doświadczeń z innymi osobami wspierającymi w zakresie dobrych praktyk i istniejących rozwiązań;
- wsparcie procesu deinstytucjonalizacji poprzez zapewnienie rodzinom i innym osobom bezpośrednio wspierającym OzN wsparcia w codziennym funkcjonowaniu;
- rozwój zasobów niezbędnych do świadczenia usług (technicznych, personalnych, kompetencyjnych), w tym sieci lokalnych dostawców usług (publicznych i niepublicznych);
- zmiana społecznego postrzegania rodzin OzN.

Adresaci instrumentu

Rodzinę stanowią osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące, gdzie jedna lub więcej osób posiada niepełnosprawność.

Adresatami instrumentu są również rodziny spodziewające się dziecka z niepełnosprawnością.

Inne osoby bezpośrednio wspierające

Pomocy udzielają też pozostałe osoby spokrewnione lub niespokrewnione wspierające osobę z niepełnosprawnością, ale z nią niezamieszkujące. Do grupy tej nie wlicza się osób będących przedstawicielami instytucji czy innych organizacji wspierających.

Założenia wdrożeniowe związane z konstrukcją instrumentu

1. Usługa dostępna jak najszybciej
2. Powszechność i dostępność usługi
3. Usługa oparta na diagnozie sytuacji rodziny – indywidualizacja wsparcia
4. Zapewnienie trwałości i ciągłości usługi
5. Mechanizm finansowania usług
6. Zapewnienie możliwości integrowania usług z innymi instrumentami w ramach pakietu wsparcia
7. Zapewnienie wsparcia personelowi świadczącemu usługi
8. Elastyczność instrumentu – różnicowanie narzędzi i metod udzielanego wsparcia
9. Włączanie do instrumentu innowacyjnych lub funkcjonujących a dotychczas nieskoordynowanych form wsparcia

WSPARCIE WYTCHNIENIOWE	WSPARCIE ŚRODOWISKOWE
<p>opieka wytchnieniowa w formie:</p> <ul style="list-style-type: none">• Asystencji osobistej, usług opiekuńczych• wsparcia dziennego,• wsparcia nocnego,• wsparcia całodobowego, w tym weekendowego, tygodniowego• opieka interwencyjna <p>wsparcie wytchnieniowe w formie:</p> <ul style="list-style-type: none">• turnusy, obozy dla osób z niepełnosprawnością	<ul style="list-style-type: none">• placówki pobytu dziennego• kręgi wsparcia• centra i kluby wolontariatu• grupy nieformalne• inne usługi świadczone przez organizacje pozarządowe
WSPARCIE EDUKACYJNE	WSPARCIE AKTYWIZACYJNE
<ul style="list-style-type: none">• wsparcie edukacyjne w okresie okołoporodowym• wsparcie w nagłych sytuacjach życiowych• poradnictwo specjalistyczne• edukacja w konwencyjnym podejściu do niepełnosprawności- wizyty studyjne	<p>wspieranie aktywności zawodowej rodzin:</p> <ul style="list-style-type: none">• telepraca• elastyczne formy czasu pracy• bon opiekuńczy• zwiększenie liczby godzin wsparcia dla aktywnych zawodowo rodziców

Organizacja i koordynacja procesu udzielania wsparcia (ścieżka wsparcia)

1. **Organizacja systemu wsparcia** (schemat)
2. **Mechanizm profilowania wsparcia** (załącznik numer 1 opracowania)
3. **Przydzielenie/realizacja wsparcia**

Udzielanie wsparcia powinno być oparte o następujące zasady:

- wzajemne zaufanie: rodzic/opiekun - koordynator i realizator wsparcia - osoba z niepełnosprawnością,
- akceptacja opracowanego Planu Wsparcia Wytchnieniowego przez wszystkich interesariuszy,
- możliwość modyfikacji zakresu i form udzielanego wsparcia,
- partnerska współpracy na linii rodzina - realizator - osoba z niepełnosprawnością,
- elastyczność w działaniu i otwartość na zmianę.

4. **Metody ewaluacji postępów udzielanego wsparcia**

Ewaluacja na poziomie indywidualnym powiązana jest ściśle z przygotowanym narzędziem do diagnozy potrzeb (załącznik nr 1.), które pozwoli na ocenę sytuacji wyjściowej rodziny oraz planowanie zmiany, w tym metod i narzędzi wsparcia. W ostatniej części ankiety przedstawiono część, którą nazwano "projekcją przyszłości" - informacje zebrane dzięki niej mogą posłużyć do lepszego planowania wsparcia na poziomie indywidualnym, a także na poziomie lokalnym.

Realizatorzy instrumentu

- **Administracja rządowa**
- **Samorząd terytorialny – szczebel gminny i powiatowy**
- **Samorząd terytorialny – szczebel wojewódzki**
- **Organizacje pozarządowe**
- **Instytucje pełniące rolę Wiodących Ośrodków Koordynacyjno-Rehabilitacyjno-Opiekuńczych**
- **Kościoły i związki wyznaniowe**
- **Jednostki pomocnicze gmin (rady dzielnic, osiedli, sołectkie)**

Szczegółowy zakres zadań oraz potencjalni wykonawcy zostali przedstawieni w opracowaniu instrumentu.

Rekomendacje sposobu włączenia opracowanego instrumentu w system prawny

1. poszerzenie zakresu wsparcia wskazanego w art. 4 i art. 8 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin " Za życiem" o formy wsparcia wytchnieniowego, środowiskowego, edukacyjnego i aktywizacyjnego wymienione w rozdziale 8 opisu instrumentu, a nieuwzględnione w przedmiotowej ustawie;
2. rozszerzenie zakresu podmiotowego ustawy (grona odbiorców) w taki sposób, aby wsparcie wskazane w art. 4 i art. 8, poszerzone o formy opisane w instrumencie, były dostępne dla rodzin z dzieckiem z niepełnosprawnością, która wystąpiła w późniejszym (niż ciąża lub okres okołoporodowy) okresie życia oraz rodzin, które wspierają dorosłą osobę z niepełnosprawnością oraz innych osób bezpośrednio wspierających osoby z niepełnosprawnością;
3. uwzględnienie w procesie udzielania wsparcia diagnozy potrzeb jako punktu wyjściowego dla określenia form pomocy zawartych w Planie Wsparcia Wytchnieniowego (PWW);
4. włączenie przygotowanego w instrumencie narzędzia do diagnozy potrzeb rodziny i innych osób bezpośrednio wspierających do rozporządzenia wykonawczego po przetestowaniu go w pilotażu (załącznik nr 1.);
5. uwzględnienie jako obowiązkowego elementu wsparcia prawa adresatów ustawy do otrzymania diagnozy, informacji oraz opracowania PWW;

Rekomendacje sposobu włączenia opracowanego instrumentu w system prawny

6. dodanie jako realizatorów ustawy samorządów gminnych, powiatowych i wojewódzkich, które mogą wykonywać zadania samodzielnie, w porozumieniu lub poprzez zlecenie/powierzenie zadania organizacjom pozarządowym lub zawarcie partnerstwa publiczno- społecznego, z jednoczesną obligatoryjnością realizacji wsparcia wytechnieniowego przez samorządy gminne i powiatowe, a fakultatywnie na poziomie samorządu województwa;
7. uwzględnienie możliwości tworzenia porozumień międzygminnych, gminno-powiatowych lub porozumień z samorządem województwa w celu wsparcia opiekunów osób z niepełnosprawnością, w celu stworzenia możliwości korzystania z infrastruktury społecznej na terenie innej gminy/powiatu lub funkcjonujących jako placówki wojewódzkie oraz dostępu do form realizowanych ustawowo przez inne szczeble samorządu terytorialnego;
8. umożliwienie wykonywania zadań określonych w art. 8 ust. 2 i 3 oraz dodanych w ramach poszerzenia katalogu przez inną osobę wskazaną przez realizatora zadań ustawowych;
9. umożliwienie finansowania zadań określonych w ustawie w ramach środków pochodzących z Funduszu Solidarnościowego.

Potencjalne źródła finansowania

Zakres wsparcia wytchnieniowego w wersji rozszerzonej, tj. łączącej usługi wytchnieniowe ze wsparciem środowiskowym, edukacyjnym i aktywizacyjnym wykracza poza możliwości finansowe jednego ogniwa **administracji publicznej**.

W związku z tym zachodzi potrzeba łączenia kilku źródeł finansowania:

- środki własne danego **samorządu** na finansowanie działań realizowanych w ramach wsparcia wytchnieniowego dla rodzin z terenu danej gminy/powiatu,
- środki pochodzące z **Funduszu Solidarnościowego**,
- środki **PFRON** będące w dyspozycji samorządów powiatowych i wojewódzkich przeznaczonych na zlecenie zadań organizacjom pozarządowym, oraz bezpośrednio przez Fundusz zgodnie z art. 51 ust. 3 pkt 3 w związku z art. 36 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 lutego 2008 r. w sprawie rodzajów zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zleczanych fundacjom oraz organizacjom pozarządowym,
- środki pozyskiwane przez samorzady terytorialne oraz organizacje pozarządowe z **innych źródeł, np. środki z funduszy strukturalnych UE**.

Powiązanie instrumentu z innymi instrumentami wsparcia

Korzystanie z pomocy oferowanej w programie Poszerzonego Wsparcia Wytchnieniowego nie wyklucza korzystania przez osoby z niepełnosprawnością i ich bliskich z innych instrumentów wsparcia. Wdrożenie instrumentów opracowanych w projekcie „Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych” spowoduje poszerzenie katalogu form i możliwości wsparcia. Część z przedstawianych poniżej rozwiązań adresowana jest do rodziców i opiekunów, inne bezpośrednio do osób z niepełnosprawnością, jednakże każdy może mieć realny wpływ na zmniejszenie obciążenia rodziny jako całości, wpływając w rezultacie - na włączenie społeczne osoby z niepełnosprawnością oraz jego rodziny.

- **Mobilny Doradca Włączenia Społecznego**
- **System wspieranego podejmowania decyzji**
- **Fundusze Powiernicze**
- **Budżet osobisty**
- **Wspomagające i alternatywne formy komunikacji (AAC)**
- **Asystencja osobista**

Materiały

- **Załącznik nr 1: Narzędzie do diagnozy potrzeb sytuacji rodziny i osób bezpośrednio wspierających**
- **Załącznik nr 1a. Instrukcja do narzędzia do diagnozy potrzeb sytuacji rodziny i osób bezpośrednio wspierających**
- **Załącznik nr 2. Plan wsparcia rodziny- wzór**
- **Załącznik nr 3. Porozumienie o realizacji poszerzonego wsparcia wytchnieniowego**
- **Załącznik nr 4. Plan samodzielnej i bezpiecznej przyszłości- wzór**
- **Załącznik nr 5. Analiza zasobów - wzór**
- **Załącznik nr 6. Dobre praktyki**
- **Załącznik nr 7. Rekomendacje dotyczące włączenia form poszerzonego wsparcia wytchnieniowego w funkcjonujące lub nowe programy**

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

Jaka przyszłość opieki wytchnieniowej / wsparcia wytchnieniowego?

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

Dziękuję za uwagę!